Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 30 Montgomery St.
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXIX. Ч. 103. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 4-го ЧЕРВНЯ 1982 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, JUNE 4, 1982 No. 103. VOL. LXXXIX.

ВІДБУДЕТЬСЯ 7-МА ЗУСТРІЧ ПКУС

Кеймбридж, Масс. — У п'ятницю, суботу і неділю, 4-6-го червня ц.р., у Гарвардському університеті відбудеться сьома зустріч Постійної Конференції Українських Студій (ПКУС).

ПКУС створено 1976 року при Українському Науковому Інституті Гарвардського Університету (УНІГУ) з метою дати можливість науковцям в царині українознавства Америки й Канади обмінюватися досвідом і накреслювати пляни на майбутнє. Кожна зустіч Конференції проходить у творчих обставинах і стає дальшим кроком у дослідженні історії України, української мови й літератури тощо, як також виявляє ряд нових цікавих питань, що потребують глибшого вивчення й теоретичного обґрунтування.

У цьогорічній зустрічі візьме участь 25 науковців, що читатимуть доповіді на дев'ятьох сесіях. Згідно з традицією на початку буде меморіяльна лекція, присвячена Богданові Кравцеву, на тему: „Habent Sua Fata Libelli : Доля деяких рукописів, що збереглися та походять з Київської Руси-України". Цю лекцію прочитає Мирослав Лабунька.

Під час зустрічі виступатимуть з доповідями: Микола Богатюк, Анатоль Вовк, Юрій Гаєцький, Іван Головінський, Григорій Грабович, Ася Гумецька, Осип Данко, Олександер Дражньовський, Володимир Жила, Альберт Кіпа, Юрій Книщ, Іван Коровицький, Роман Миколаєвич, Наталя Пазуняк, Омелян Пріцак, Богдан Романенчук, Яр Славутич, Микола Степаненко, Богдан Струмінський і Ігор Шевченко.

На першій сесії зустрічі відбудеться панелева дискусія на тему: „Праця західнього дослідника в бібліотеках та архівах східньої Европи". У дискусії візьмуть участь: Марта Богачевська-Хом'як, Едвард Касинець, Мирослав Лабунька, Франко Сисин і Надія Світлична. Дискусією керуватиме Марта Тарнавська.

Перед спільною вечерею, що відбудеться у суботу, 5-го червня, виступить концертова піяністка Юліяна Осінчук. У програмі її висту пу твори Вебера, Ревуцького, Лисенка й Ліста.

Реєстрація учасників зустрічі почнеться о 9-ій годині ранку, 4-го червня, в будинку УНІГУ. Відкриття зустрічі відбудеться о годині 1:30 в Правничій школі Гарвардського університету, в кімнаті Павнд 107.

Головою Постійної Конференції Українських Студій 1981-82 є Володимир Жила.

Вирізнено українську лікарку

Чикаґо, Ілл. — Лікарка д-р Лариса Т. Біланюк, яка мешкає у Віллінґфорді, Пенсильванія, обрана до Американського коледжу радіології як „феллов" цієї наукової інституції за її особливий вклад в лікарську медичну професію.

Д-р Л.Т.Біланюк отримає це високе професійне відзначення на річному з'їзді АКР у Бостоні, у вересні від 20-го до 23-го.

Згадана організація — це професійне медичне товариство, що об'єднує 18,000 лікарів, які спеціялізуються у визначуванні діягнози захворювання і в лікуванні пацієнтів радіяцією та ультразвуком.

Подаючи цю вістку до преси, Американський коледж радіології пише про д-р Л.Т.Біланюк, що вона українка, закінчила студії в 1965 році у медичній школі Вейн стейтового університету в Дітройті. Вона тепер працює в шпиталі Пенсильванійського університету у Філядельфії.

Д-р Л.Т.Біланюк одружена з визначним українсько-американським науковцем проф. д-р Олексою Біланюком, про успіхи якого в нуклеарній фізиці часто згадують американські і міжнародні журнали. Подружжя Біланюків мають дві дочки — Ларису і Ладу.

УІА — УНІГУ спонзорують лекцію проф. Богдана Нагайла

Ню Йорк, Н. Й. (В. Назаревич). — Український Інститут Америки влаштовує в суботу, 5-го червня, тут, о годині 4-ій по полудні третю лекцію із серії викладів УІА — Український Науковий Інститут Гарвардського Університету.

Лекцію дасть проф. Богдан Нагайло, науковий співробітник УНІГУ, на тему „Рух спротиву в Україні після Шелеста: від загального 'погрому' до зформування Української Гельсінкської Групи".

Лекція проф. Б.Нагайла включена в серію викладів в УІА, щоб дати українцям-нюйоркчанам можливість вислухати цього визначного совєтолога з Англії в час його короткого перебування у ЗСА. Проф. Б. Нагайло добре обізнаний з усіма справами дисидентства в СССР і УССР. Він вів досліди з совєтознавства для Міжнародної Амнестії і писав і дописує на ці теми до різних британських журналів.

Повідомляють про нові українські колекції

Оттава, Онт. (ОУПС — УІБ). — Державний архів Канади в Оттаві оприлюднив ц.р. архівний звіт за 1980-81 роки, в якому подано відомості про менші й більші надходження архівних фондів у тому часі.

На сторінках 47-49 описано нові колекції неангломовних і не-франкомовних поступлень і присвячено окрему увагу колекції ДЦ УНРеспубліки, що була створена з нагоди 60-річчя екзильного Уряду УНР 1920-1980 під головуванням Юрія Сальського й секретарством Ольги Войценко.

За 1980-81 роки вплинули до цієї колекції матеріяли з рр. 1935-1976, у тому листування ДЦ УНР, протоколи зібрань і з'їздів, пресові вирізки, меморандуми, записки, проєкти, списки відзначених, біографії діячів і військовиків тощо. Разом досі вплинуло матеріялів на міру 1.7 метра.

Колекція ДЦ УНР забезпечена контрактом уряду й недоступна для сторонніх, хіба за окремим дозволом голови Архівного комітету ДЦ УНР чи його заступників.

Архівний звіт в Оттаві подає відомості про поступлення туди архівних фондів інж. Володимира Коссара, довголітнього віцепрезидента КУК, Комітету Українців Канади й голови Українського Національного Об'єднання, передані Державному архівові дочкою Алмою Коссар-Білаковою. В Архіві є цікаві відомості про збірку Т-ва Взаємної Помочі з Віндзору, Онт., про консулярну збірку Лихачова-Раґозина-Матерса з часів царської Росії, в якій є багато різних матеріялів про східньоевропейську еміґрацію в Канаді, в тому й про українців.

Наприкінці подано інформації про співробітників Архіву, називаючи м.ін. Мирона Момрика як спеціяліста від східньоевропейських справ.

СЛОВА ЄДНОСТИ, ЗАОХОТИ, АЛЕ Й ОСТОРОГИ ПРОЛУНАЛИ НА КОНВЕНЦІЙНОМУ БЕНКЕТІ УНСОЮЗУ

Рочестер, Н.Й. — Біля тисячі осіб — делеґатів, членів Головного Уряду, місцевих та позамісцевих гостей — взяли участь у Конвенційному бенкеті, який відбувся тут в готелі Ґенесі Пляза — Голідей Інн у четвер увечері, 27-го травня, після закінчення четвертої сесії нарад 30-ої Звичайної Конвенції Українського Народного Союзу.

З уст усіх промовців, які виступали того вечора можна було почути заклики до єдности, толерантности та посиленої праці для добра громади і українського народу, який всіми можливими засобами бореться проти духового і фізичного ґеноциду, а провідні дочки і сини якого караються в тюрмах і концтаборах.

Про цю загрозу для українства на рідних землях і конечність мобілізації всіх сил на поселеннях для збереження і більшого росту української субстанції говорив головний промовець проф. д-р Омелян Пріцак, директор УНІГУ. Власне він остерігав у своїй 30-хвилинній промові перед занепадом українства, вказуючи на приспішені асиміляційні процеси, відчуження молоді, яка знеохочена застарілими формами культурного життя і браком нових напрямних на політичному відтинку, які уможливлювали б їй добиватись більших успіхів в політичному житті ЗСА й Канади, занепад українського шкільництва та політичний застій в інших ділянках. У своїй промові п.н. „Завдання українства на переломі другого тисячоліття" проф. Пріцак не приховував побоювання за долю цього українства, остерігаючи, що в цій справі „годинник показує за п'ять дванадцяту". Він запропонував створення спеціяльного дорадчого тіла, можливо з п'ятьох осіб, яке перевело б перевірку вартостей та вказало б на нові потреби, можливості і лінію діяння з метою збереження і поширення українства у вільному світі та зміцнення української субстанції тут для більш вимовної дії в обороні прав українського народу в Україні.

Проф. Пріцака представив головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис, який є теж членом Візитаційного комітету УНІГУ.

Цю чотиригодинну імпрезу, що її традиційно включається у п'ятиденну програму Конвенції, відкрив голова місцевого Конвенційного комітету Володимир Гавриляк. Галина Сохань-Ґридлі відспівала американський, канадський і український національні гимни, а молитву провів Архиєпископ Марко, УПЦ в ЗСА. Відтак ведення бенкету перейняв заступник

(Продовження на стор. 3-ій)

Проф. д-р Омелян Пріцак, директор УНІГУ, промовляє під час бенкету. На першому плані — тостмайстер д-р Мирон Куропась.

Головний предсідник СУК „Провидіння" о. шамб. Степан Чомко виголошує слово-привіт, що його учасники кількакратно переривали оплесками. Справа — д-р Мирон Куропась і Владика Василь Лостен.

(Фота: ред. Рома Гадзевич)

У світі

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІЗРАЇЛЬСЬКОГО УРЯДУ Менахем Беґін погодився на відбуття розмов у Вашінґтоні, у яких крім нього братимуть участь президент Єгипту Госні Мубарак і президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен. Повідомляючи про згоду Беґіна ізраїльська преса не згадує коли саме має відбутися така зустріч голів трьох держав, які говоритимуть мабуть про справи і проблеми на Близькому Сході і вже раніше заплановану автономію для палестинських арабів. Ізраїльські джерела повідомили тільки, що Беґін вибирається з офіційною візитою до ЗСА на другий тиждень і має намір зустрінутись у Вашінґтоні і Ню Йорку з численними американськими політичними діячами та жидівськими активістами. Ізраїльське радіо у передачі подало, що Беґін відмовиться від участи у нарадах і справі надання автономії для палестинців, якщо Єгипет настоюватиме на двоподілі Єрусалиму, теперішньої столиці Ізраїля.

КИТАЙСЬКА ПОЛІЦІЯ В ПЕКІНІ АРЕШТУВАЛА молоду американку Лізу Віксер, а пізніше прокуратура закинула їй шпигунство в користь закордонної держави. Кореспонденти підкреслюють, що це перший випадок арешту людини з американським пашпортом від часу встановлення дипломатичних зв'язків між Китайською Народною Республікою і З'єднаними Стейтами Америки. Л. Віксер, молода 28-річна жінка, перебувала в КНР від двох років і викладала там в державних школах англійську мову і займалася студіями так званих „суспільних комун". Під претекстом, що вона отримала телеграму із ЗСА, поліційні аґенти заманули її з готелевої кімнати, а потім вже на вулиці арештували і відвезли на поліційну станицю. Випадок трапився якраз у часі, коли урядова преса, радіо й інші засоби масової інформації повели сильну пропаґандивну кампанію проти так званих „тайванських шпигунів" і закордонних туристів, які нібито мали б бути заанґажовані різними „капіталістичними розвідками" на свою службу. Американська амбасада у Пекіні гостро запротестувала проти поведінки поліції.

РЕЧНИКИ АДМІНІСТРАЦІЇ ПРЕЗИДЕНТА Роналда Реґена заявили, що між американською і китайською делеґаціями розпочались конкретні розмови про нуклеарну співпрацю між ЗСА і Китайською Народною Республікою, яка уможливила б американській індустрії допомогти китайцям розбудувати їхні нуклеарні центри, які працюють для мирних цілей. Заступник державного секретаря Волтер Стоссел заявив, що президент Р.Реґен високо цінить співпрацю ЗСА з КНР і тому Америка є готова допомогти Китаєві при розбудові індустрії, а також злібералізувати закони вивозу американських технологічних продуктів до тієї країни.

НАПЕРЕДОДНІ ПРИЇЗДУ ПРЕЗИДЕНТА РОНАЛДА Реґена до Европи, де він братиме участь в економічних нарадах европейських країн і конференціїл країн НАТО в Бонні, Західня Німеччина, на військових базах ЗСА в Німеччині почали вибухати розривні бомби, на знак протесту пацифістів і скрайньо-лівих елементів, які мобілізують усі свої сили для масових демонстрацій в Бонні й інших містах. До бомбових замахів покищо призналася одна терористична західньонімецька група, яка називає себе „революційною армією Західньої Німеччини". Ця „організація" надіслала пізніше до німецького пресового аґентства у Вісбадені листа в якому говориться, що „противники війни і воєнної політики Р. Реґена, не чекатимуть на його приїзд до Бонну, а розпічнуть свої протестні акції раніше", щоб, мовляв, перестерегти Реґена перед його „збройним авантурництвом". У зв'язку з пожвавленням терористичної діяльности західньонімецький уряд поставив у стан поготівля усі роди поліції, війська і слузби безпеки.

В Америці

ЦЬОГО ДОВГОГО КІНЦЯ ТИЖНЯ, Т.ЗВ. „Меморіяльного дня" 28, 29, 30 і 31-го травня, було забито на дорогах у автомобільних випадках 341 особа, що становить найнижчу кількість жертв від 1949 року, згідно з даними Крайової ради безпечної їзди, опублікованими у вівторок, 2-го червня. Ці жертви пораховано за три дні, починаючи з 6-ої години вечора в п'ятницю, 28-го травня і кінчаючи опівночі в понеділок 31-го травня. У минулому році було 378 смертей на автошляхах, а в році 1949 була найнижча — 253 особи втратили життя в дорозі.

ВТІКАЧІ З ГАЇТІ І КУБИ НА ФЛОРИДІ В КІЛЬКОСТІ 32,000 осіб вже не будуть діставати державної допомоги від федерального Уряду. Два місяці тому Адміністрація президента Реґена оголосила стримання федеральної допомоги деяким стейтам включно з південною Флоридою, для біженців, тих, що є на листі допомоги понад 18 місяців, на тій підставі, що це був достатній час, щоб люди знайшли собі працю. Проте стейтові власті Флориди далі видають допомогу. І так губернатор Флориди, криткуючи крайовий Уряд за стримання допомоги без наперед оголошеного попередження відборців „велферу", принаймні двомісячного, видав досі допомоги цим гаїтянам і кубинцям у висоті 10,1 мільйона долярів. Тепер він подав до суду федеральний Уряд, щоб дістати зворот цих понад десять мільйонів долярів. Губернатор Баб Ґреґем хоче дістати з Вашінґтону через суд дальших 34,9 мільйона долярів, щоб можна було продовжувати харитативну допомогу цим втікачам до Америки з Караїбських островів.

ДРАМАТИЧНЕ ЗМЕНШЕННЯ КІЛЬКОСТИ покликань до духовного стану в Католицькій Церкві дає себе в знаки в ЗСА серед американських католиків вже тепер, але в році 2000-му кількість священиків має бути вже тільки половина з сьогоднішнього числа, — пише „Ню Йорк Таймс" з середи, 2-го червня, — згідно з дослідами, переведеними самою Католицькою Церквою. Так, наприклад, в 1966 році було в Америці 48,000 семінаристів, в 1972 році — 22,963 семінаристи, а сьогодні таких студентів богословія є всього 11,000 осіб. Це все можна знайти в „Офіційному Католицькому Довіднику", що вийшов з друку у четвер, 3-го червня. Далі тут сказано, що сьогодні є в Америці 58,085 священиків, на 315 священиків менше, ніж минулого року. Дослідники з Крайового Дослідного центру громадської думки передбачають, що на рік 2000-ий буде в ЗСА тільки 25,000 католицьких священиків.

СТЕЙТОВА АСАМБЛЕЯ В ОЛБАНІ, СТОЛИЦІ стейту Ню Йорк, ухвалила у вівторок, 1-го червня, повернути смертну кару в стейті. Але голосування 81 за і 61 проти не дасть цьому законові можливости перебороти „вето" губернатора Гю Кері, який не хоче погодитися на страту злочинців, за який би то не було злочин. Щоб перемогти „вето" губернатора потрібні дві третини голосів.

КОЛИШНІЙ ПРЕЗИДЕНТ ДЖИММІ КАРТЕР „заохотив" членів персоналу Білого Дому, які працювали з ним в час його президентури, скласти по 5,000 дол. на фонд будови бібліотеки його імени. Будова бібліотеки незабаром розпочинається і коштуватиме 45 мільйонів долярів. При бібліотеці Картера буде також „Заля президентів". Звернувся Джиммі Картер до своїх колишніх прибічників з Білого Дому тому, що всі вони заробляють великі суми грошей, даючи прилюдні лекції по всій Америці якраз про їхній досвід праці при президентові. Картер теж заохочував окремо цих членів його штабу зібрати додаткових 10,000 долярів кожний серед своїх знайомих на цю ж ціль.

ЗАКЛИКАЮТЬ ДО ПЕРЕМИРЯ

Париж, Франція. — Все ще підтримуючи Велику Британію у спорі за Фалькляндські острови, насильно окуповані арґентинською армією в квітні ц.р., президент З'єднаних Стейтів Америки Роналд Реґен, який під теперішню пору перебуває на відвідинах в Европі, закликав Велику Британію „зменшити кровопролиття на островах до мінімуму".

Про цей заклик Президента повідомив кореспондентів державний секретар Александер Гейґ під час подорожі через Атлантик. Гейґ відмітив, що президент Р.Реґен телефонічно розмовляв з прем'єр-міністром британського уряду Марґарет Тачер ще перед відлетом, щоб впевнитись, що їхні погляди на розв'язку цієї кризи ясні і що під час зустрічей Реґена з европейськими лідерами не буде жадних суперечних поглядів. Крім того, Президент ЗСА плянує приватно зустрінутись з Тачер в Парижі і обговорити з нею можливості замирення з Арґентиною.

Державний секретар Гейґ відмовився однак від коментарів в цій справі і не бажав відповідати на запитання чи Реґен робив натиск на Тачер, щоб Британія відсунула реченець остаточної битви за місто Стенлі. Він тільки кілька разів підкреслював конечність припинення кровопролиття. „Ми не можемо говорити про тактику і рішення уряду Великої Британії", — завив Гейґ натякаючи, що тільки воєнний кабінет в Лондоні і головнокомандувач британськими збройними силами у південному Атлантику можуть робити остаточні рішення щодо тієї справи.

А. Гейґ й інші супроваджуючі Президента офіційні особи, пригадували у розмові з кореспондентами про існуючу резолюцію Об'єднаних Націй, яка не тільки закликає до негайного припинення воєнних дій в цьому районі світу, але також виведення арґентинських військ з островів та шукання політичної розв'язки тієї справи. Гейґ настоював на тому, щоб держави світу придержувались тієї резолюції ОН, бо на його думку іншої альтернативи покищо немає. Світ засудив агресію Арґентини і це, на думку Гейґа, було основним в рішеннях американського Уряду стати по стороні Британії, яка обороняє свої інтереси.

Вміжчасі британські збройні сили ще більше затіснили кільце біля порт Стенлі і навіть захопили в полон кількадесять арґентинських вояків з передфронтової лінії. Обидві сторони розпочали артилерійське бомбардування, яке, на думку військових спостерігачів, має на меті обмежити в першу чергу рухи війська.

Прем'єр М. Тачер заявила в окремому інтерв'ю з радіо і телевізійною сіткою ББС, що Британія розв'яже в скорому часі проблему островів, але, якщоб Арґентина погодилася відтягнути на протязі двох тижнів свої військові частини, британські війська припинять вогонь і дадуть можливість вийти арґентинцям з оточення без втрат в людях.

МОСКВА СКЕПТИЧНО СТАВИТЬСЯ ДО ПЕРЕГОВОРІВ

Москва. — Сенатор Леррі Пресслер, республіканець з Південної Дакоти, який недавно повернувся з подорожі до Совєтськодо Союзу, заявив кореспондентам, що у розмові з совєтськими офіційними речниками він намагався кілька разів повертатися до теми заповіджених переговорів про скорочення стратегічної нуклеарної зброї між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом, але ні разу він не зустрічав ентузіязму чи захоплення цією справою у совєтських співрозмовників. „Радше багато скептицизму і недовір'я давалося відчути у розмовах", — заявив Пресслер, який є тепер головою сенатської комісії для закордонних зв'язків, членом підкомісії для справ роззброєння та інших комісій.

Сен. Пресслер підкреслив і наголосив зокрема одну дуже важливу на його думку розмову з Віктотом П. Карповим, високим совєтським дипломтом, який недвозначно і дуже відкрито заявив, що Москва не має великого довір'я до пропозицій президента Роналдад Реґена і не вірить у позитивні висліди розмов в Женеві, які мали б розпочатися там вже 29-го червня ц.р. В кожному разі, — заявив сенатор Пресслер, — совєти не вірять у підписання будь-якого договору між СССР і ЗСА ще перед вигасненням першої каденції президента Реґена, тобто до 1985 року.

Політичні спостерігачі підкреслюють, що сен. Л. Пресслер є великим прихильником оборонної політики теперішньої Адміністрації, зокрема дозброєння Америки, бо він, подібно як президент Реґен, переконаний, що СССР перегнав ЗСА у багатьох родах нуклеарної зброї, а тим [illegible] в нуклеарних міжконтинентальних ракетах. Як приклад совєтського скептицизму до переговорів, сен. Пресслер наводить такий випадок з розмов у Москві: „Ми сиділи, каже він, у трьох — я, вже згадуваний Карпов і Віктор Г. Комплектов, голова американського департаменту в міністерстві закордонних справ СССР. Після довшої розмови Комплектов, звертаючись до Карпова, заявив: 'перед тобою десятилітня праця' і після цієї заяви, перепросивши нас, вийшов з кімнати".

Також у совєтській пресі появилося чимало скептичних коментарів до справи переговорів в Женеві. Наприклад, в коментарі ТАСС Владімір Боґачов пише, що треба сподіватися, що розмови в Женеві принесуть „полегшу для людства" і що пропозиції Реґена не є тільки „пустими фразами перед його поїздкою до Европи".

Пресслер також відмічує, що Ґеорґій А. Арбатов, директор інституту для проблем ЗСА і Канади, вжив навіть слова „екстремісти" для окреслення „тіму" ЗСА, визначеного Президентом для переговорів. Головою американської делеґації є Едвард Л. Ровні.

В політичних колах на Заході панує переконання, що совєтський скептицизм спирається на недовір'ї Москви до Заходу і на непевності як поступатиме Вашінґтон в майбутньому.

ОСТАННЯ ПЕРЕДВАКАЦІЙНА ІМПРЕЗА У ЛМКЛЮБІ

Ню Йорк, Н.Й. — Із Літературно - Мистецького Клюбу повідомляють, що у п'ятницю, 4-го червня ц.р., в годині 7:30 вечора, тут у приміщенні цього Клюбу, при 136 Друга авеню, відбудеться остання передвакаційна імпреза — Вечір співу, музики і поезії. Візьмуть участь: Концертова співачка Ія Мацюк-Грицай — клясичні народні пісні, проф. Дарія Гординська Каранович — фортепіяновий супровід, ред. Ольга Соневицька — „Еко в Ґантері" — дружний шарж, проф. Володимир Тритяк — виконання музичних творів на скрипці, віолі та віольончелі та драматичний актор Олексій Журба — художнє читання.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to: "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою — За зміст оголошень Редакція не відповідає

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу 65¢ місячно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City N J 07303

Переговори про редукцію зброї

Використовуючи добру нагоду, що її давав у минулий понеділок американський „День Пам'яті" (Меморіял Дей) президент Реґен виголосив на церемонії на Арлінґтонському військовому цвинтарі біля Вашінґтону коротку промову, в якій виявив, що вже 29-го червня цього року розпічнуться в Женеві нові переговори з Совєтським Союзом, націлені на припинення перегонів у зброєнні. Президент ще раз підкреслив, що це не будуть розмови про „обмеження" стратегічної зброї, тільки про її „редукцію", отож, за початковими буквами англійської назви це не будуть розмови про підписання нового САЛТ („лімітейшен"), договору, тільки небувалого дотепер договору СТАРТ („редакшен"). Очевидно, Президент не виявив ніяких ближчих подробиць, з яким первісним пляном поїде до Женеви на ті переговори американська делеґація, яку очолюватиме емеритований генерал Едвард Ровні, який у 1979 р. зрікся членства в делеґації на подібну конференцію з большевиками, на знак протесту проти такого „договорювання" з кремлівськими володарями, яке доведе до зіштовхнення Америки на друге місце щодо збройної сили і, признання примату Совєтського Союзу. Тодішній, підписаний Брежнєвим і президентом Джіммі Картером САЛТ 2 у Відні 1980 року і припечатаний їхнім публічним поцілунком, застряг у Сенаті і не був ніколи ратифікований. Президент Реґен пригадав всім тим, які раз-у-раз домагаються, щоби ратифікувати САЛТ 2, що не теперішній Сенат з республіканською більшістю, а ще попередній, з більшістю демократів, не хотів той договір ратифікувати, як односторонньо корисний тільки для Совєтського Союзу.

Президент Реґен вибрав добрий момент для проголошення нової „рунди" ніби роззброєневих переговорів з Совєтським Союзом. Він переведе найближчі дні в Европі на зустрічах з тамошніми лідерами членських країн Атлантійського договору (НАТО), того військово-політичного альянсу, якому світ завдячує існування миру в атлантійському обширі від кінця Другої світової війни. По всій Західній Европі і по Америці покотилася в останніх тижнях-місяцях хвиля протестів проти дальшого атомового збросння та вимоги — заморозити існуючі арсенали атомової зброї. Не тільки сірі люди, які орієнтуються у такій складній і сутофаховій справі, як збросння і роззброєння, але навіть колишній республіканський державний секретар Генрі Кіссінджер поручав недавно таки ратифікувати САЛТ 2, як „перший ступінь" до дальших переговорів. І такі видатні політики— державні мужі, які займали за попередніх американських урядів різні найвищі урядові пости, як Роберт МекНамара, Джордж Банді й інші, висловлювали свою солідарність з рухом за „замороження" американського й совєтського арсеналів атомової зброї на їх теперішньому рівні.

Президент Реґен відкинув таку концепцію, ствердивши, що це було б санкціонування теперішньої переваги Совєтського Союзу в цілому ряді нуклеарної зброї, не кажучи вже про величезну перевагу у наземних військах. Реґен і державний секретар Александер Гейґ відкинули теж суґестію, щоби проголосити, що Америка не буде першою, яка вжиє у найближчому зударі атомову зброю. Вони звернули увагу, що таке зобов'язання Америки загрозило б їй і всьому світові катастрофою, бо тільки атомова зброя може зрівноважити ту страшенну перевагу, яку Совєтський Союз має щодо числа панцерних дивізій, стаціонованих в Східній Німеччині й Чехо-Словаччині, з атомовими реакторами, зверненими на Захід.

Нема ніякого сумніву, що Реґен і його найближче оточення свідомі, що переговори з Совєтським Союзом про СТАРТ, де совєтським репрезентантом буде амбасадор Віктор Карпов з генералами-дорадниками, що ті переговори будуть тягнутись місяцями чи й роками і ледве чи мають будь-які шанси успіху. Але Реґен, відлітаючи до Европи, забрав із собою арґумент: ЗСА так само не хочуть війни, як всі ті, які демонструють на вулицях за мир. Слово за Москвою, а Вашінґтон виявив добру волю — переговорювати про мир.

ВІЙСЬКОВА РАДА НАЦІОНАЛЬНОГО СПАСІННЯ в Польщі наказала звільнити з ув'язнення двох жінок-активісток вільної профспілки „Солідарність", а саме Кразину Куронь і Анку Ковальську, які перебували в ізоляції від проголошення воєнного стану в Польщі, тобто від 13-го грудня 1981 року. К. Куронь заявила кореспондентам, що її і Ковальську було звільнено з причини поганого здоров'я. Решта активістів „Солідарности", біля 2,000 осіб, все ще перебувають у в'язницях. Їхнього звільнення домагаються примас Польської Римо-Католицької Церкви Юзеф Ґлємп, підпільні профспілкові діячі, робітники і багато закордонних профспілок.

Іван Кедрин

ОБЛИЧЧЯМ ДО КУЛЬТУРИ — СПИНОЮ ДО ПОЛІТИКИ

Придивляючись теперішньому життю вільної української громади можна спостерегти цікаве явище: очевидну „втечу від політики" і водночас зріст зацікавлення й активности в ділянці культури. Явище психологічно й соціологічно логічне і зрозуміле. Людей завжди притягає успіх та відштовхує невдача. Українські еміґранти і їхні поселенські наступники не можуть похвалитися великими успіхами в ділянці політики. У широкому світі і в самій Америці панує все ще жалюгідний анальфабетизм, коли йдеться про знання відносин на Сході Европи і, зокрема, про проблематику України.

Останнім сумним прикладом на цей сумний факт були виступи найбільшого за красномовним талантом і найпопулярнішого в Америці й усьому світі протестантського проповідника Біллі Ґрегема, який — сам духовник — зеленого поняття не має про історію Української Церкви, ніколи, видно, не чув і не читав про існування Української Автокефальної Православної Церкви, і про Українську Католицьку Церкву, ані теж про мартирологію їхніх владик. По всьому світі вічно товчеться леґенда наче б за 12-тирічне існування режиму Адольфа Гітлера та, зокрема, за кругло 6-тирічну Другу світову війну німці винищували тільки жидів, а українці їм ще й у цьому диявольському ділі допомагали. Українська інформаційна служба все ще не знайшла доступу до тих найбільш авторитетних засобів інформації, якими є престижеві й популярні чужомовні газети, радіопересилання і телебачення. Не можна сказати, що в цій ділянці українці нічого не вчинили. Є вже поступ, але це тільки започаткування тієї преважкої праці, якою є лупання скали — великої грубої, твердої і неподатливої, лупання скали або повного невіжества, або злобного свідомого фальшування фактів, що стосуються України і українців.

Є ще другий аспект, який відштовхує від активної участи в громадсько-політичному житті. Це неприємна атмосфера в цьому нашому громадсько-політичному житті, це відсутність обов'язуючого в західньому політичному житті джентелменства, це атмосфера, сповнена пустої гурра-фрази, густо переплітаної персональними лайками. Імператив єдности все ще нехтуваний, зате настав роздор. Такі відносини не є заохотою активно працювати і співпрацювати та брати участь у сходинах, зборах і нарадах, коли людина, яка йде на такі зібрання, не знає, що її там зустріне і чи не вийде з несмаком і жалем, що втратила собі стільки то часу на пусту балаканину, чи навіть на поглиблення неполадків. Особливо молодь не любить такої атмосфери, не любить пустої фрази, не любить сварні. „Прошу пана, ми не маємо часу на сварки", — заявила авторові цих рядків молода сумівка, яка з кількома своїми однолітками прийшла в цьому році з Колядою до мого помешкання.

В українській дійсності зведено поняття політики до рівня політиканства і в реакції маємо втечу від уської політики, також такої, яка потрібна і без якої не може бути новітнього зрізничкованого суспільства.

Зате можемо похвалитися різними успіхами в ділянці культури.

Заповнилися вже і далі заповнюються полиці щораз новими вартісними книжками. Зростає зрозуміння ваги впорядкованих бібліотек, які можуть і повинні стати варстатами праці головно для молодих докторантів, що вибрали б українську тематику для своїх докторських творів. Історичною заслугою є Енциклопедія українознавства, яка все ще жде кінцевих томів своєї гаслової частини. Історичним осягом є заснування Інституту українознавчих наук при Гарвардському університеті. Зростають ряди українських професорів і викладачів в чужинецьких високих школах, дарма що все ще розмірно небагато їх використовують свої пости для протидіяння переконанню, що цілий Схід Европи — це „Рашія". Але активізує себе український науковий світ в міжнародних наукових конференціях. І перемогла думка, що український науковий світ повинен — і мусить — діяти з'єднано.

В останніх тижнях і місяцях в різних містах Америки відбулися імпрези чи зібрання, які свідчили про тягу нашої громади до культури. У добрій співпраці Наукового Товариства ім. Шевченка, Вільної Академії Наук та Українознавчого Інституту при Гарвардському університеті відбулася у Ню Йорку, спільна Шевченкознавча конференція на високому рівні. У Детройті тамошня численна українська громада вшанувала бенкетом з участю понад 400 осіб унікального в історії української культури творчого діяча Едварда Козака і прибули на ту зустріч люди з різних міст Америки і Канади. — У Філядельфії на окремій церемонії д-р Маруся Бек передала від очолюваної нею Ради Прихильників УНР чек на 1,000 дол. на влашту-

(Продовження на ст. 4)

Богдан Марків

СЛУЖБА БОЖА В МУЗИЧНОМУ ОФОРМЛЕННІ І. НЕДІЛЬСЬКОГО (1895-1970)

(Напередодні першого її виконання у Ню-Гейвені)

Радісну подію приходиться віднотувати в часі, коли йдуть приготування до святкування 1000-ліття Хрищення України-Руси, в Америці появляється в цьому році другим накладом під фірмою Української Музичної Фундації Служба Божа в музичному оформленні Івана Недільського.

Про свій твір висловився колись композитор так: „Музику до Служби Божої я написав, а друкуватимуть її по моїй смерті, не тепер". Була в цих словах його воля — може не без деякої домішки резиґнації.

І справді Служба Божа Недільського появилася вперше друком у 1973 році, три роки після його смерти. Наклад був дуже малий, не було його в продажі, не було теж газетної реклями. Був він призначений для Хору ім. Митрополита Андрея Шептицького в Ню Йорку. Навіть музично заінтересовані люди ширшого кола не мали змоги належно познайомитися з твором. Теперішнє видання під фірмою Музичної Фундації не матиме змін в порівнянні з першим — з 1973 року. Ініціятива і поважна частина коштів походить від вдови композитора, Софії Недільської. Покриття другої частини коштів треба завдячувати численним жертводавцям. При цій нагоді згадаємо, що С. Недільська, з дому Красіцька, є дочкою пароха села Ковалівки в Галичині, яке лежало між Бучачем і Монастерисьkами.

Уже 50 літ тому Недільський був популярним композитором. Писав він у різних вокальних жанрах. Його „Червоні маки" до сьогодні не сходять з репертуару естрадних співаків та співочих ансамблів — і то таки в Україні, де, одначе, окреслюють цю пісню як „народню", не зазначуючи, хто є автором музики.

Свою Службу Божу написав Недільський у Байройті в Німеччині в роках 1947-48. Варто замітити, що композитор не хотів переробляти її чи вносити зміни, коли після II Ватиканського Собору дещо скорочено Літурґію і введено мовні іновації.

У чому вийняткове значення твору Недільського? Музику до Літурґії творили й інші композитори, одначе вони майже з правила опускали багато респонзорій, а зокрема таку істотну частину з Літурґії Вірних, якою є Символ віри („Вірую"). Твір Недільського — це єдина повна (католицька) Служба Божа, запроєктована на звичайну неділю церковного року. Це плід наполегливої праці та великої винахідливости композитора, твір — можна це окреслення заризикувати — у своєму роді клясичний. Тут немає впливу самолівки і ніщо не є базоване на народних мотивах. Висловлюючи великий респект до інших українських авторів, що творили музику до Літурґії, мушу все таки сказати, що у Недільського церковна музика набрала нового звучання. Він незвичайний ілюстратор тексту музичними засобами: в його музиці знайдете віру, покору, ревність...

Діяпазон поодиноких голосів широкий і кожний голос має багато гарних головних і побічних мелодій. Ритміка — це прямо розкіш. Коли інші композитори здебільша втримують один ритмічний пульс, то Недільський ритмізує з великою різноманітністю кожний уступ, а навіть його частини, уживаючи при цьому змін такту, різних поліфонічних прийомів чи різних музичних метрів. Цим отвирається безконечна кількість ритмічних можливостей з новими забарвленнями. Фактура в цілості не легка: тут повно хроматичних рухів, затриманих тонів, септімових акордів та модуляцій. Для більшого контрасту вводить Недільський чотирьох солістів, які суперничать з хором.

Музична тканина розвертається шістьма голосами у „Вірую" і сімома у „Да ісполняться": тут суперничать два ансамблі, чотириголосовий мужеський і триголосовий жіночий хори.

Приготовляючи твір Недільського до виконання, я залишив церковно-слов'янську мову, керуючися чисто естетичним рахунком, щоб музика прозвучала в такій формі, яку залишив композитор. Підкладання іншого тексту (де, наприклад, замість двоскладовою „чаю" появилося б чотирискладове „очікую") є дуже ризиковною річчю. Ідучи точно за інтенцією автора, будемо вірні вимогам музичної естетики і збережемо один з головних елементів — ритм.

Не все можна виконати, як хотілося б. Із-за недостачі солістів, не можемо відтворити пластичности звучання між soli і tutti, як вимагає партитура, а будемо співати цілим хором. Так само неможливо досягнути монументальної динаміки там, де вимагається шість і більше голосів (як у згаданих вгорі випадках). Проте труднощі не звільняють нас від обов'язку виконати перед ширшою публікою великий твір Івана Недільського. Можна було братися за таке діло завдяки горстці ентузіястів, членів нюгейвенського церковного хору.

Перше виконання Служби Божої, у музичному оформленні І. Недільського, відбудеться 6-го червня ц. р., у церкві св. Михаїла при Джордж вулиці в Ню-Гейвені, Конн.

Олександер Татомир

ТЕПЕРІШНЯ УКРАЇНА

I

Українська спільнота на поселеннях пильно слідкує за вістками з під'яремної України. Їх передають українські учасники та іншонаціональних туристичних груп, самвидавна література й міжнародні засоби інформації.

За барабанним вогнем совєтської пропаґанди, за патьомкінськими декораціями й масовим терором, важко постороннім туристам найти зерно правди в Совєтському Союзі. Найкраще у тамошній дійсності можуть розібратися індивідуальні туристи, які користуються власними автомашинами, і яким трапляється нагода, поза поліцийним оком, стрінути якусь щиру людину, підглянути побут сільського й міського населення тощо. Зокрема такі можливості розкриваються перед чужинцями, які мають супровідні листи від міжнародних інституцій, або комерційних фірм.

Авторитетний свідок

Цінним джерелом інформації про теперішню Україну є документальна книжка п. з.

„Inside the Soviet Empire — the Myth and the Reality", by Nora Beloff, Times Books, New York, 1979, pp. 188.

Авторка за національністю — жидівка. Її мати походила з високоосвіченої верстви Петроґраду, а батько був багатим купцем, що користувався міжнародними зв'язками. В 1912 році вони виїхали на постійне перебування до Лондону, де і народилася їм донечка Нора. Батьки подбали про її журналістичну освіту та зацікавили Нору Росією, а опісля Совєтським Союзом, який вона часто відвідувала. Під час Другої світової війни вона працювала в Міністерстві Закордонних Справ Англії, а згодом була визначним кореспондентом „Обсервера" в Москві, а теж „Ройтера" й „Економіста" та авторкою трьох книжок.

Останньо в 1979 році, по довшій перерві, вона знову відвідала УССР. Ціллю її подорожі, побіч різних актуальних справ, було звернути увагу на демографічні зміни в УССР і перевірити — чи комуністична влада зуміла виплекати „радянську (російську) людину". Нора зосередилась на південних районах УССР, а особливо на Україні, як найбільшій неросійській республіці та на динамічній Грузії.

Подорож автомашиною та появу книжки вона завдячує таким особам, як Марґареті Мосс, із університетською освітою, молодій співтоваришці з Лондону яка була водієм винайменого у Відні фольксваґена, — письменникам — Едвардові Кренкшо й Анатолеві Кузнєцову та лекторові української мови в Лондонському університеті проф. Вікторові Свободі, які допомогли їй краще зрозуміти суть совєтської імперії, перевірити факти та упорядкувати й перекласти на англійську мову важливіші матеріяли.

На обгортці книжки видавець підкреслює, що Нора Бєлоф, як видатний репортер, пише про те, що бачила внутрі УССР: „Занечищене повітря, переповнені хемічними відпадками ріки, воєнні пам'ятники, що їх бережуть малі дівчата з крісами, курси безбожництва, антисемітизм, сутичка азіятів із европейцями, натиск уряду припинити вживання таких мов, як українська, жах недовір'я, мілітаризм, сеґреґація, але й особисту теплоту і чар південних сільських районів Совєтського Союзу".

Книжка має 16 розділів. У 13-ти із них Нора Бєлоф описує подорож по Україні, її пригоди, враження, розмови, інформації з різних ділянок і т. п.

Дещо основніше розглянемо цю незвичайну працю.

Автомашиною по Україні

Авторка з подругою, якій вона покрила всі кошти дороги першої кляси, їхала за посередництвом Інтуриста. Винайменим автом вони в'їхали через Угорщину та прикордонну місцевість Чоп до Української Совєтської Республіки. Митні урядовці та обслуга говорили між собою російською мовою. Зроблено основну контролю всього, включно з автомашиною, що її кілька механіків розібрало на дрібні частини. Зіґнорувавши те, що Нора отримала від Інтуриста дозвіл відвідати сім університетів, а саме у — Львові, Києві, Харкові, Запоріжжі, Ялті, Краснодарі і Тбілісі, й тому вона везла із собою деякі академічні матеріяли, їх сконфісковано з обіцянкою, що їй їх повернуть в поворотній дорозі додому.

Ужгород

Ужгород — це головне місто карпатської провінції, яка між двома війнами належала до Чехо-Словаччини, а 1946 року, з огляду на більшість українського населення, що „його не питали, чи воно бажає собі бути під владою Москви, приєднано до Совєтського Союзу". По відступі німців росіяни мали багато клопоту, щоб підкорити Україну. Хрущов у своїх споминах описує положення на Західніх Українських Землях (ЗУЗ) в 1946 році, коли його відкликали до Москви: „Це сталося в розгарі нашої боротьби проти українських націоналістів. Карпатські гори були дослівно недоступні для нас, тому що з-за кожного куща, з-за кожної деревини, на кожному закруті дороги грозила нам небезпека терористичної атаки". Щойно в 1950 році здушено спротив, але спорадичні акти терору тривали до 1952 року.

(Продовження буде)

Ганна Черінь

ЧЕРВОНІ ГОРИ, ПРЕРІЙ ПРОСТОРИ

VIII

Серед них був і Володимир Столярський із родиною, що примостився на м'ясозаготівлі. Небраска ж бо славна своїми биками, й, мабуть, ще немає смачнішого м'яса в Америці. Їдучи з Денверу, ми все збиралися десь того м'яса попробувати, й ніде по дорозі нам не попадався „Стейк-гауз", самі курячі кухні. Дуже смачними стравами частувала нас Нуся Столярська, але чи то була марка Небраски? Скоріше всього, марка Нусі Столярської!

Осівши в Небрасці, Володимир Столярський почав стягати український гурт, і чимало поназ'їжджалося. Купили гарну церкву, збиралися так, як і скрізь... А потім — хто знає де й ділися. Тепер в Омазі яких п'ятдесят родин. Молодь розсипалася по всіх усюдах, де краще жити. Від старої, колись сильної організації лишилися конверти з тризубом і величезними літерами виписаною зворотною адресою: Ukrainian American Association. Але все ж українців у Омазі знають і шанують: щороку бувають етнічні виставки й базари, і українки часто здобувають перше місце, на неприховану злість інших національностей. Цього року вони здобули друге місце.

Я підійшла до литовки й поздоровила її з першим місцем, — казала з іронічною усмішкою керівниця українських куховарок: — Щоб показати їй, як треба поводитись — бо вони нас ніколи не поздоровляли, тільки дулися, як миша на крупу.

На вечір омажани зійшлися, як ніде. Правда, числом їх не було багато, але з п'ятдесяти наявних у місті родин, мабуть, кожна прислала представника. Відсотково це був рекорд. Слухали уважно. Серед присутніх був і лікар, син Столярських, що сидів до того часу, поки електронний приймач, прикріплений до пояса, не викликав його до лікарні.

Після вечора публіка не розходилась. Дехто розмовляв зі мною та з моїм чоловіком, ставлячи багато запитань і зв'язаних із моєю творчістю, і взагалі. Нова людина для них цікава, хто б вона не була. А крім того, це була добра нагода зустрітися один із одним і виговоритися.

Другого дня Столярські повезли нас на оглядини двох визначних установ Омаги, знаних якщо не в цілому світі, то в цілих ЗСА: Музей Авіяції та Місто для Хлопців.

Обидві атракції були зовсім близько від міста, так що ми їх легко за один день оглянули, та ще й при цім відпочили. Музей Авіяції, в основному, міститься під відкритим небом, і схарактеризувати його можна двома предметами: бойові літаки й ракети далекого прицілу. Тут позначені літерами й нумерами, стояли бомбардувальники, винищувачі, розвідники, експериментальні моделі, навіть такі, що летять без пілота. В кутку стояли насторожі нагострені в небо ракети. Бродячи серед них, ми були приголомшені їх величезним розміром і грізними акулячими пиками. Почуття було неприємне, моторошне; здавалося — от-от злетять ці велетні й почнуть обсипати нас бомбами й кулями.

Але натомість став нас бомбардувати, ні з того, ні з сього, в'їдливий колючий дощ. Довелося втікати до музейного будинку, де все бачене на подвір'ї можна було роздивитися на макетах та малюнках, а знявши зарекордовану телефонну рурку, слухати пояснення. Біда, що в музей людина також заходить на обмежений час і не може свої відвідини перетворити на лекції.

Але зафільмована на кількох екранах сцена повітряної тривоги дуже цікава, хоч і страшна. Не дай Боже, щоб до того дійшло — а виглядає так, що й дійде!

Небраска й Колорадо — це арсенал Америки. Тут, в серці країни, заховані її військові потенціяли. Ця територія так само важлива, як Пентаґон, і тільки штаб армії знає, де таїться смертоносна зброя. Гори Колорадо ховають не тільки руду і коштовне каміння, але й багато бомб та іншого знаряддя смерти.

Усі ми знаємо про Бойс-Тавн, бо отримуємо щоразу конвертики з проханням пожертв. На листах — фотографії симпатичних, причесаних хлопців, два білих і один чорний. Ми уявляли, що то — перевиховний дім для неповнолітніх порушників, а виявилось цілком інше.

Місто для хлопців — це величезний заклад для дітей, що мають проблеми в спілкуванні чи навчанні: для глухих, сліпих, тих, що не можуть говорити чи з якихось інших причин, також і емоційних, відстають у науці. Засновником цього закладу був ірляндський священик о. Едвард Фланаґан, що прибувши до Нового світу, натрапив на двох п'яних волоцюг у жалюгіднім стані. „От якби я їх зустрів літ двадцять раніше, коли вони були ще дітьми!" — скрикнув священик. І скоро по тому, позичивши 90 долярів, він узявся за організацію притулку для покривджених долею хлопців. Дівчата йому, певно, багато не значили. Він закупив згодом 160 акрів землі недалеко від центра Омаги і там заснував притулок. Але в 1948 році Фланаґан помер на розрив серця. З того часу змінилося два директори, й було введено колеґіяльну управу. Крім навчання в самім Місті, є ще філія і в Омазі. З усіх усюд привозять сюди дітей до спеціяльного медичного центру, де дітей (дівчаток також) навчають поборювати свої дефекти й розвиватися на всю спромогу. Для тих, що з нікому невідомих причин не можуть засвоювати науку, випробовують спеціяльні методи, особливо методу „вчителів-батьків". В Місті є понад 25 окремих приватних будинків, де живуть „батьки-вчителі" з яким десятком хлопців. Живуть, як сім'я, разом їдять, навчаються, розважаються і працюють, і не приходиться викликати батьків на розмову до вчителів. Тут вони в подвійній ролі, добре бачать, що дитина може, а що ні, й у більшості випадків досягають справді чудесних результатів. У Місті є своя фарма, пошта, музична школа, площі гімнастичних вправ, ну і, звичайно, церква (для всіх деномінацій одна) і музей основника цього осередку, отця Фланаґана. Місто славиться також хлоп'ячим хором.

Найбільше відвідувачів збирається у центрі для туристів, де нас щедро обсипали памфлетами й абсолютно не випрошували пожертв. Крамничка продає сувеніри — не японської продукції, а зроблені руками вихованців і досить приступно зацінені. Продавці — також хлопці, акуратні, чемні й привітні.

У великій залі — виставка грошей, марок та дещо з історії. Казав нам пан Столярський, що бачив тут навіть

(Закінчення на стор. 4)

ПОВТОРЯТЬ ГУЦУЛЬСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ

Ню Йорк, Н.Й. — У п'ятницю, 4-го червня, ц.р., в 7-ій год. вечора, тут в авдиторії Школи св. Юра відбудеться постановка монтажу „Гуцульське весілля", текст до якого написала Любов Волинець на підставі етнографічних матеріялів. Ролі виконують учні Академії св. Юра.

ПРОПУЩЕНО ПРІЗВИЩА ДВОХ ОСІБ

У дописі „Відзначення сен. Юзика на Флориді" („Свобода" ч. 96, з четверга, 25-го травня ц.р.) автор допису д-р О. Соколишин пропустив прізвища двох осіб, що сиділи за президіяльним столом, а саме: директорку пансіону ім. І.Франка в Торонто Євгенію Пастернак та Сестру Люсю Арвін із Ст. Пітерсбургу. — Ред.

ПІВДЕННОКОРЕЙСЬКИЙ ВІЙСЬКОВИЙ транспортовий літак загорівся при піднесенні в повітря з летовища біля Сеулю і усі 53 пасажири, переважно військовики, загинули на місці випадку. Міністерство оборони Південної Кореї пізніше поінформувало журналістів, що на покладі літака знаходилось чотири особи з обслуги літака і 49 парашутистів, які їхали на військові вправи.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДІТЕЙ.

ВІДПУСТ

ПРИ

МОНАСТИРІ СВ. ЙОСАФАТА
Іст Біч Драйв, Ґлен Ков,
Лонґ Айленд, Ню Йорк
в НЕДІЛЮ, 13-го ЧЕРВНЯ 1982 р.

ПРОГРАМА:

8:00 Служба Божа в Каплиці
9:30 Служба Божа на площі
11:00 Архиєрейська Служба Божа
1:00 Служба Божа на площі
2:00 Водосвяття
3:00 Молебень

СПОВІДІ від 8:00 години рано

АКАДЕМІЯ СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

запрошує Українське Громадянство на

ПОВТОРЕННЯ ШКІЛЬНОГО КОНЦЕРТУ

на якому буде представлене

„ГУЦУЛЬСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ"

Концерт відбудеться

в п'ятницю, 4-го червня 1982 р., о год. 7-ій веч., та у п'ятницю, 11-го червня 1982 р., о год. 7-ій веч.

215 East 6th Street • New York, N.Y. 10003

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТИТУТ АМЕРИКИ, Інк.

НЕДІЛЯ, 6-го ЧЕРВНЯ 1982 р., год. 5-та по пол.

заля Культурно-Освітнього Центру
700 CEDAR Rd., PHILADELPHIA, ABINGTON, Pa.

КОНЦЕРТ ВІДДІЛІВ УМІ

НЮ ЙОРКУ, НЮАРКУ, ІРВІНҐТОНУ І ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

ВИКОНАВЦІ:

Бойко В., Бонакорса М., Бонакорса Х., Ваґнер Л., Гарасимчук О., Гельбіг А., Гельбіг З., Гопалюк Р., Грицак А., Захаріясевич О., Заяць Л., Леґедза Г., Понамаренко І., Поритко А., Поритко Ю., Рудакевич Л., Сессо Е., Худьо М., Худьо Р., Шевчук Р., Ярема М., Ярема Л., Яримович О., та учні кляси бандури та скрипкового ансамблю.

Кляси учителів: сестри М. Бернарди, ЧСВВ, Таїси Богданської, Рафаїла Венке, Анастазії Жилавої, Галі Клим, Наталії Котович, Галини Мирошниченко, Юрія Оранського, Ірени Пелех, сестри Софії Тарсилії, ЧСВВ, Марти Яримович.

Фортепіяновий супровід: сестра М. Бернарда, ЧСВВ, Таїса Богданська, Л. Ваґнер, У. Леґедза, Ірена Пелех, Богдан Перфецький, Галя Поритко.

ҐРАДУАЦІЙНИЙ БАТЬКІВСЬКИЙ КОМІТЕТ І Т-во ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ „РІДНА ШКОЛА" у ФІЛЯДЕЛЬФІЇ

запрошують українські організації, громадянство і молодь Філядельфії й околиць на

ТРАДИЦІЙНУ ПРЕЗЕНТАЦІЮ І БАЛЬ АБІТУРІЄНТІВ РІДНОЇ ШКОЛИ

який відбудеться в суботу, 12-го червня 1982 р. у балевій залі Ля Саль Каледжу при 20-ій вулиці й Олней Авеню у Філядельфії
Початок о год. 6-ій веч.
Програма включає Бенкет, презентацію абітурієнтів і вручення їм дипломів та великий баль під звуки оркестри „ІСКРА".

Вступ на Бенкет і Баль — 20.00 дол. для дорослих 15.00 дол. для молоді

Вступ на Баль 5.00 дол. Обов'язує вечірній одяг

Квитки вступу на Бенкет проситься замовляти до вівтірка, 8-го червня 1982 р. у пані Іванни Білик, тел. (215) 947-9860 або у пані Наді Німилович, тел. (215) 464-1677

ШКОЛИ УКРАЇНОЗНАВСТВА МИТРОПОЛІЇ НЮ ЙОРКУ

влаштовують з нагоди

ҐРАДУАЦІЇ МАТУРАНТІВ

ЗАБАВУ ДЛЯ МОЛОДІ

в УНДомі в ІРВІНҐТОНІ, при 140 ПРОСПЕКТ Аве.
грає оркестра — „ВОДОГРАЙ"
вступ для молоді 3.00 дол. старші 5.00 дол.
СУБОТА, 5-го ЧЕРВНЯ 1982 р., год. 9-та веч.

Панель „Роля батька в родині"

Виховна Комісія СФУЖО в Торонто влаштувала другий цього року свій виховний панель на тему „Роля батька в родині". Панель відбувся у неділю 2-го травня в 5-ій год. по обіді в залі Українського Культурного Центру при 83-85 Крісті вул

Господарем панелю була Організація Жінок Ліґи Визволення України. Голова ОЖЛВУ, відділ Торонто, п-і Ковальська, відкрила вечір і попросила до столу О.Бризгун-Соколик, голову Виховної комісії, яка коротко сказала про СФУЖО і ролю Виховної комісії і тоді попросила до столу панелістів. Цікаво, що панелістами були майже самі батьки—професіоналісти. У панелі взяли участь: мгр Люба Кузь, інж. Володимир Луців, мгр Іван Кузів й інж. Ярослав Соколик.

Панелісти порушили проблему батька, як голови родини, проблеми мови, дисципліни, релігійности, спільних мандрівок, все це в родинному колі, щоб родина зживалася, зближалася; проблему знання традицій та звичаїв обидвома батьками, спільне родинне їх плекання, спільні молитви— це все те, що „зцементовує" членів родини.

Родинні завдання батька в модерному суспільстві є нові і повніші. Він є дійсним членом родини, не тільки заробляє на хліб. Його дружина в багатьох випадках працює як професіоналістка, що їй приносить вдоволення, вона в хаті тоді щасливіша. Тому і домашні завдання виконуються спільно. І тут треба великої культури та вирозуміння батька. А роля батька в українській родині є особлива. Казочка перед спанням, прогулянка з дитиною і відповіді на безконечні „чому?" тощо не тільки здружують батька з дітьми, а й розвивають мову та скріплюють родину як одиницю.

Була цікава думка: чи ця нова ситуація не творить деколи новий тип чоловіка розгубленого, з комплексом меншевартости, який покищо не може себе віднайти в родині?

Думки панелістів викликали жваву та досить довгу дискусію, якою проводила модератор панелю О. Соколик. Слова дискутантів принесли багато цікавих поглядів на цю проблему та були добрим доповненням до панелістів.

Жінки з ОЖЛВУ щиро гостили присутніх, які обмінювалися думками та ще довго не хотіли розходитися.

Т.Б.

ПРИЙНЯТО УКРАЇНСЬКУ ДОПОВІДЬ НА МІЖНАРОДНИЙ КОНҐРЕС ГОЛОКОСТУ

Монтреаль (ОУПС-УІБ). — В днях 17-24 червня 1982 року відбуватиметься в Єрусалимі й Тель Авіві перший Міжнародний конґрес голокосту й ґеноциду. Перебуваючи в Ізраїлі весною ц.р., проф. Ярослав Рудницький із Монтреалю зголосився на цей конґрес, пропонуючи організаційному комітетові в Тель Авіві тему „Лінґвіцид — голокост і ґеноцид". У вівторок, 25-го травня прийшла відповідь, що хоч зголошення пізнє, то проте його приймають у програму конґресу з уваги на „унікальність теми" й новість концепції українського вченого. Наступного дня проф. Рудницький вислав резюме доповіді до Тель Авіву.

ЗОЛОТИЙ ЮВІЛЕЙ 35-ГО ВІДДІЛУ СУА

У звідомленні про „Золотий Ювілей 35-го Відділу СУА в Озон Парку, Н.Й. („Свобода" ч. 79, з 29-го квітня 1982 р.) пропущено, що делеґаткою Окружної Управи СУА в Ню Йорку, була Надія Савчук, яка на бенкеті привітала Відділ з його 50-літнім ювілеєм.

На цьому ж бенкеті заступлені були представницями такі відділи СУА: чч. 1, 21, 64, 72, 82, 83 і 112.

Валентина Третяк
голова 35-го Відділу СУА

Слова єдности...

(Продовження зі стор. 1)

головного предсідника УНС д-р Мирон Куропась, представивши на протязі вечора понад 60 гостей за потрійним головним столом та забавляючи гостей дотепами.

З привітами виступили: мгр Іван Базарко, президент Світового Конгресу Вільних Українців, голова Виконавчого Комітету Українського Братського Союзу Іван Олексин, голова СУК „Провидіння" о. шамб. Степан Чомко, Владика Василь Лостен, єпископ української католицької епархії в Стемфорді, Конн., який виголосив довше слово, наголошуючи, як і всі інші промовці, потребу єдности і зросту української громади в обличчі загрози тотального знищення українства в Україні. Привіт в імені Головної Управи Т-ва за Патріярхат виголосив її член Василь Папіж з Дітройту, делеґат на цю Конвенцію.

В заключному слові д-р Куропась подякував гостям за привіти і всім гостям за участь в бенкеті. Він відтак представив виконавців мистецької програми у такому порядку: меццо-сопрано Христина Липецька з Дітройту, фортепіяновий супровід — Леся Борисенко; піяністка Марія Бах і чоловічий квартет „Луна" в складі: Мирослав Благий, Степан Ольшанський, Микола Єйна і Евген Кулик. Мистецьким керівником квартету є Ярослав Матковський, а акомпаньятором — Надя Трач.

Після мистецької програми Владика Лостен провів кінцеву молитву, інтонуючи „Отче наш", що його відспівали всі учасники.

У наслідок справного переведення бенкету залишився ще час на висвітлення фільму „За стерном долі", що його виготовив для УНСоюзу продюсер Славко Новицький.

Пінічний Бруклин у поклоні Патріярхові

У неділю, 23-го травня ц. р. при парафії Св. Духа в північному Бруклині спільними силами церковних і світських організацій влаштовано святочний концерт з нагоди 90-річчя Батька Української Помісної Католицької Церкви Отця Йосифа Патріярха Кардинала. З організацій більше старань доклали: церковний хор і 21-ий Відділ СУА в Брукліні, який, крім участи в концерті, ще зорганізував збірку „В дарі любови Ювілятові".

Програма концерту була гарно по-мистецьки укладена. Її започаткував церковний хор піснями — „Царю Небесний" і „Боже, на землю нашу споглянь" муз. О. Нижанківського. Промова редактора М. Галева в широкому діяпазоні вирізьбила вірну постать великого Отця Української Католицької Церкви і народу. Динамічний голос і почуттєве виконання пісень — „Кант до Пречистої Богородиці" муз. А.Рудницького і „І в мене був свій рідний край" муз. М.Антоновича, — Л. Рейнаровичем надали цій імпрезі справжньої мистецької якости. Н.Литвин вдумливо рецитувала „Він прийшов з Твого наказу" І.Олексишина. Далі слідували дуети: „Ти, моя Вкраїно" і „Наша пісне" муз. А.Гнатишина у виконанні Т.Шайди і Л.Рейнаровича та спів хору: „Владико Отче" муз. М. Кишакевича, „Молитва за Патріярха" муз. Недільського, і „Боже Великий".

Отець парох, Юрій Біньковський закінчив святочну програму коротким словом, в якому він склав признання великому душпастиреві, подивляючи його діла й осяги.

Підставою музикальної цілости свята був фаховий фортепіяновий супровід проф. Т.Левицького. Церковним хором диригував Л.Рейнарович.

З настрою публіки можна було відчути глибоке вдоволення, яке їм принесли хвилини щойно прослуханого концерту.

М- Л- Р

УНІГУ й інші українські наукові установи

Кеймбридж, Масс. (ФКУ). — Використовуючи весняну перерву в навчанні, д-р Франко Сисин, професор історії й науковий співробітник інституту україністики в Гарвардському університеті, відвідав ряд американських та канадських університетів, виголошуючи доповіді та зміцнюючи ділові зв'язки між Гарвардським й іншими північноамериканськими високошкільними центрами українських студій.

В березні, на запрошення українського студентського клюбу в Пітсбурзькому університеті, д-р Сисин дав лекцію на тему „Значення періоду козаччини в історії України", ілюструючи її показом відповідних прозірок. Лекція відбулась з ініціятиви викладачки української мови в тому університеті Катерини Довбенко. Гарвардського українського професора молодшої ґенерації дружньо зустрічали та гостили прихильники УНІГУ, зокрема довголітні ентузіясти ФКУ д-р Юрій і д-р Тетяна Кишакевичі.

В Іллинойському університеті д-р Сисин взяв участь у кольоквіюмі проф. Джеймса Крейкрафта, реферуючи основні питання зі сучасної історії України. В зустрічі з проф. Богданом і Марією Рубчаками обговорювано українську програму того університету, а в домі проф. Тараси і Рути Галібеїв при гутірці на тему навчання історії України показав гуртковi прихильників УНІГУ монтаж прозірок.

В перших днях квітня д-р Сисин був уже в Едмонтоні, відвідавши Український Інститут в університеті Альберти. Там він міг краще познайомитись з працівниками і працею Інституту та доглянути можливості для тіснішої співпраці між Українським Гарвардом і Канадським Українським Інститутом. Відбув низку розмов з директором Манолієм Люпусом і його співробітниками Б.Кравченком, Ф.Сквіріною і д-ром А.Горняткевичем. З проф. Іваном Л.Рудницьким обговорено пляни конференції, присвяченої Вячеславові Липинському.

На закінчення свого гостювання в Альберті проф. Ф.Сисин виголосив для професорів, студентів і членів Едмонтонської української громади доповідь з показом прозірок про значення козаччини в історії України.

До Вінніпеґу виїхав д-р Сисин на запрошення д-р Наталії Апонюк, директорки Українського Канадського Центру і голови слов'янського департаменту Манітобського університету проф. Ярослава Розумного. Там він затримався у Колеґії св. Андрія. Декан о. Кравченко і його співробітники інформували гарвардського гостя про працю Колеґії.

На запрошення проф. о. Олександра Барана проф. Сисин виголосив 4-го квітня доповідь для членів і прихильників УВАН у Вінніпеґу на тему „Повстання Хмельницького як революція 17-го століття".

У Вінніпеґу продискутовано теж про те, як можна скріпити конкретну співпрацю УНІГУ з різними науковими програмами. В департаменті славістики Манітобського університету працює тепер двоє гарвардських україністів — Олег Ільницький і Наталія Пилип'юк, і це дає підставу для дальшої ще більш тісної співпраці.

Весняна поїздка проф. Сисина в науковому відрядженні дала змогу зміцнити теж товариські відносини і вказує на постійне засилля Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету наладнати проєкти в дружній співпраці між північноамериканськими центрами українських студій.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ІМПРЕЗА В УВАН

Ню Йорк, Н.Й. — В неділю, 6-го червня ц.р., о год. 2-ій по полудні, тут у власному приміщенні при 206 Захід 100-та вулиця, Українська Вільна Академія Наук влаштовує імпрезу: Вадим Кіпа — життя і творчість. Доповідач: д-р Альберт Кіпа; доповідь буде ілюстрована музичними прикладами і прозірками. Пісні В. Кіпи: Филлис Фаллетта-Олсен, сопано; Ірина Кіпа-Дейгл, піяно.

НОВА ВИСТАВКА В УМ

Ню Йорк, Н.Й. — Український Музей в Ню Йорку, при 203 Друга авеню, від 26-го травня до 11-го червня ц.р. є закритий у зв'язку з підготовою нової виставки „Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", відкриття якої відбудеться в суботу, 12-го червня. Керівництво Музею запрошує своїх членів на оглядини виставки і товариську зустріч, яка відбудеться в п'ятницю, 11-го червня, о год. 7-ій вечора.

Фільм про крамницю Теда Барилюка

Випродукований Державною Фільмовою Радою короткометражний фільм „Ди Барилюк Ґросері" був показаний за вільним вступом у великій залі Мистецької Ґалерії Вінніпеґу в неділю, 16-го травня ц.р. о год. 2-ій вполудне. Фільм „Ґросерня Теда Барилюка"—це коротка історія української харчової крамниці на Пойнт Даґлес у північному Вінніпеґу, в якому у розмовах Теда Барилюка і його дочки з покупцями і приятелями відтворена типова атмосфера частини Вінніпеґу, де мешкають здебільшого українці

Фільм накрутили наші фільмовики Іван Паскевич та Михайло Мірус, і вже тому варто було його побачити. Фільм тривав усього 11 хвилин, після чого був показаний зібраним ще фільм „Новий світ" з серії фільмів про модерну сучасну скульптуру.

(ак)

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА СВІЖУ МОГИЛУ
нашого Дорогого Друга, який відійшов несподівано у Вічність на 58 році життя

бл. п. АНДРІЯ НАЗАРОВИЧА МАЙСТРИКА

складаємо 50.00 дол. на будову пам'ятника Митрополитові Василеві Липківському. **ОЛЕКСАНДРА й ІВАН КОТИК**

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 23-го березня 1982 р. відійшов від нас у Вічність наш Найдорожчий Муж, Батько і Дідусь

бл. п. СТЕФАН ДЕКЕР

Наша глибока подяка Всечеснішому о. протопресвітерові о. Сергієві Кіндзерявому-Пастуховi і о. дияконові Богданові Карасеві за похоронні відправи.

Висловлюємо щиру подяку Приятелям і Знайомим, які віддали останню пошану Покійному, прощали Покійного квітами і жертвували на Святі Літургії за спокій Його душі.

Дякуємо д-рові В. Богданову за теплі слова під час поминальної тризни.

Щире спасибі всім, які зложили пожертви в пам'ять Покійного як нев'янучий вінок на будову церкви св. Апп. Петра і Павла в Ґлен Спей, Н. Й.

250.00 дол. В. і Л. Саленко.
По 100.00 дол. — д-р В. Богданів, д-р О. і І. Ратич, В. і Г. Біровець, В. і Н. Кулішенко.
75.00 дол. — Е. Курій і М. Бахір.
По 50.00 дол. — Е. і Н. Филипів, Н. Буняк, М. Декер.
30.00 дол. — В. і В. Куйовда.
По 25.00 дол. — В. і Ю. Безсонів, Ю. і П. Сухецкі, Г. Оземковскі, О. Івасиків.
По 20.00 дол. — К. Гуцул, А. Феденишин, М. Чорний, В. Бакало, А. Яруссо, Й. Ганнебах.
По 10.00 дол. — А. Грибович, В. Кухарчук.

Разом: .... 1,145.00 дол.

Нехай Господь Бог винагородить Вас всіх щедрими ласками

Дружина МАРІЯ
Дочка — ЛІДІЯ САЛЕНКО з чоловіком ВСЕВОЛОДОМ
Внук — ЯРОСЛАВ

Повідомляємо Друзів і Знайомих, що

ПОСВЯЧЕННЯ ПАМ'ЯТНИКА

на могилі нашої Незабутньої Дружини, Мами і Бабуні

св. п. паніматки

ЕЛІКОНІДИ БАЗИЛЕВСЬКОЇ

відбудеться в СУБОТУ, 12-го ЧЕРВНЯ 1982 р. о год. 2-ій по пол. на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

о. ВОЛОДИМИР — муж
і Родина

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що дня 31-го травня 1982 р., ненадійно, упокоївся в Бозі наш Найдорожчий Брат, Вуйко, Стрийко і Кузен

бл. п. ДАНИЛО СЕРНА

народжений в Україні.

ПАНАХИДА — буде відправлена в п'ятницю, 4-го червня 1982 р. о год. 7:30 веч. в пох. заведенні П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОН — в суботу, 5-го червня 1982 р. о год. 9:30 рано з того ж пох. заведення до церкви св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

брати
сестри
братанки, сестрінки
та ближча і дальша родина в Америці, Канаді й Україні

В 40 ДЕНЬ СМЕРТИ

нашої Найдорожчої і Незабутньої Дружини, Мами, Доньки, Сестри, Внучки, Братанки, Синової і Братови

бл. п. ОЛЕНКИ ЛЕСЬКІВ-САВИЦЬКОЇ з дому ВІРЩУК

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в таких українських церквах:
в П'ЯТНИЦЮ, 4-го червня о год. 8-ій ранку в церкві СВ. ТРІЙЦІ в Трентоні, Н. Дж.
в СУБОТУ, 5-го червня о год. 8-ій ранку в церкві СВ. ВОЛОДИМИРА в Ютиці, Н. Й.
о год. 8:30 рано в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в Нюарку, Н. Дж.
о год. 9:30 р. в церкві СВ. ВОЛОДИМИРА у Стемфорді, Конн.
в ПОНЕДІЛОК, 7-го червня о год. 8-ій рано в церкві БЛАГОВІЩЕННЯ у Мелровс Парк, Па.

чоловік — ЮРІЙ
діти — ХРИСТИНА І ДАНИЛКО
батьки та ближча і дальша родина

Обличчям...

(Продовження зі стор. 2)

вання мистецького конкурсу ім. Петра Мегика і панувала на тому вечорі дійсно та висококультурна атмосфера, яка притаманна образотворчому мистецтву.— В Українському Інституті Америки в Ню Йорку вшановували заслуженого ветерана-піонера української книжки Мирона Сурмача з нагоди появи його споминів і залі Інституту не могли вмістити всіх, що прийшли туди. — В Науковому Товаристві ім. Шевченка відбулися наради пленуму Управи, де обмірковувано такі конструктивні справи, як видання нових книжок, участь у наукових конференціях з чужинними вченими, впорядковування щораз більшої бібліотеки, леліяно амбітні пляни, пов'язані з придбанням нового будинку. — У школі при церкві св. Юра в Ню Йорку Люба Волинець створила нове чудо, вивчивши вихованців тамошньої академії (середньої школи), юнаків і дівчат, як виглядає оригінальне „Гуцульське весілля" — і велика шкільна авдиторія не могла вмістити всіх, що подивляли ту виставу...

І таких і їм подібних імпрез, вистав і показів, напевне було більше по всій території між двома океанами Америки — і також Канади з її українськими центрами в Торонто, Вінніпеґу й Едмонтоні. Скрізь там присутні мали і мають насолоду — придивлятися конструктивізмові українського духа. Чи не перенести би цей конструктивізм на терен політики!

Червоні гори...

(Закінгення зі стор. 2)

українські гроші й марки, але як ми почали їх шукати, то поперевертали всі макети, а свого рідного таки не знайшли. Чи хто їх покрав?

Пан Столярський вже не одного гостя сюди возив, тож ходить тут, як у своїй господі, й відшукує те, що тут варте уваги, бо всього оглянути не можна.

Увесь час нас зустрічала чудова погода, що ніби подорожувала з нами. Навколо Колорадо шуміли дощі, бурі, торнада. З Чикаґо дочка повідомила, що в наших околицях — справжній потоп, з даху вода тече... „А я миску підставляю",-заспокоювала вона нас. Ніколи ще досі наш дах не протікав.

— Уже маю роботу, — сказав чоловік.

Була буря навіть у Денвері, але ми в цей час купалися в Ґленвуді Спрінґс. Так що мали щастя. Лиш як уже виїхали з Омаги, за нами заплакав дрібний дощик і плівся вслід аж до Чикаґо. Він і перешкодив нам оглянути ще одне цікаве місце — Аману, або, точніше, Амани, в стейті Айова. Всі, певно, знають із реклям про холодильники й мікропечі марки „Амана". Досі я думала, що то якась японська фірма. Аж ні: їх виробляє маленька колонія давніх переселенців із Німеччини, пов'язаних спільною релігією й традиціями. Спочатку вони жили ізольовано від навколишнього світу, цуралися модерної техніки й приватної власности. Кожна родина мала свій дім із затишними, великими кімнатами, але без кухні й їдальні: їли всі разом у спільній їдальні. А потім Амана, або власне — сім Аман (Східня, Західня, Висока, Середня, Південна, просто Амана й одна не-Амана на ім'я Гомстедт) зорганізувались у корпорацію й стали, як справжні капіталісти, продукувати холодильники, морозильники, мікропечі й дещо менше: шинку, вино й печиво на продаж. До того вони додали туризм. Розреклямували себе на повну пару, відкрили кілька музейчиків і ресторанів і приманюють туристів. Важливим фактором є те, що всі Амани зараз же при експресі 80. Це заманило й нас. Але моросив противний дощ, ми були голодні й нетерплячі. Спинилися біля першого їхнього ресторану — а там черга на два бльоки. Те саме й коло інших. Нарешті біля останнього черга була всього на півбльока, й трошки потрусившись на дощі, ми ввійшли в тепле, галасливе приміщення. Те, що їли, було не краще, ніж у МекДоналді, але кельнерка вдягнена в коротеньку „дірндл", і за це отримала свої преміяльні. Якби ми хотіли спинитися на довше й витратити вдвоє більше грошей, може б і щось добре дістали. В кожнім разі, голод утамували і в кращім настрої поїхали далі в дорогу, вже ближче й ближче до домівки. Про Аману ми одноголосно вирішили, що це не Амана, а Омана; але також вирішили колись іще сюди, при кращій нагоді, навідатися.

Повз нас їхали досить цікаві авта. В однім, наприклад, водій був такий низенький, що його ззаду не було видно, і враження склалось таке, що автом ніхто не керує, а воно їде саме собі. Інше авто було напаковане дітьми. Вони старалися не нудьгувати й розважалися тим, що виставляли в вікно напис: „Ти дурень". А потім ховали. І як же їх оскаржити, коли не можна довести, що це стосується саме тебе? З розкішного каделяка виглядала в вікно величезна морда сен-бернара. Ми зустріли пса й його власника на зупинці біля ґазолінової станції. Собі пан купив кока-колу, а сен-бернарові дві порції морозива. Пес любив морозиво й умів його їсти, але ще не навчився тримати конус у лапах, і за нього це мусів робити господар.

Останні милі перед домівкою я записувала старанно всі приміти, вулиці й перехрестя, щоб потім послати нашим знайомим із Небраски й Колорадо, — щоб знайшли легше дорогу, як будуть їхати в гості до нас.

Перед концертом відділів УМІ у Філядельфії

У неділю, 6-го червня ц.р., Філядельфію очікує приємна несподіванка. Приїжджають учителі УМІ з Ню Йорку, Нюарку й Ірвінґтону зі своїми учнями, щоб познайомити філядельфійську публіку з рівнем праці Українського Музичного Інституту напередодні 30-річчя існування тієї престижової музичної школи, якою є Український Музичний Інститут Америки. На цьому вечері деякі із філядельфійських учнів виконуватимуть теж свою програму.

Такого роду концерту на терені Філядельфії ще не було. Він пов'язаний з нещодавнім високоякісним концертом визначних учнів УМІ, що відбувся 16-го травня в Ню Йорку в чудовій барокковій концертовій залі Українського Інституту Америки, на якому авторка цих рядків була як президент УМІ. Концерт цей надовго залишив незабутнє враження у добірної, вдячної публіки. Не тільки гарячі оплески зі залі, але і виклики „браво" були доказом, що концерт слухачам дуже подобався.

Концерт Відділів УМІ пов'язаний теж із нещодавніми виступами учнів на 48-му річному концерті УМІ в Філядельфії що відбувся того самого дня, що й концерт визначних учнів у Ню Йорку.

Перший раз у цьому році на концерті відділів УМІ виступить ансамбль бандури під керівництвом сестри М. Бернарди, ЧСВВ, а учні з нової кляси духових інструментів сестри С. Тарсилії, ЧСВВ, виконають дует — клярнет і трубка.

Учні клясу фортепіяну гратимуть на незвичайної вартости концертовому фортепіяні Стайнвей (власність УМІ), якому немає рівного у цілій музичній Філядельфії.

Концерт відділів УМІ заповідається, як дуже цікава різноманітна музична імпреза, яка, без сумніву, заслуговує на те, щоб українська культурна публіка поцікавилася нашим музичним доростом і своєю численною участю у залі Культурно-Освітнього центру, при 700 Сідар Ровд, Філядельфія — Абінгтом, 16-го червня в 5-ій годині по пол. морально підтримала і дала заохоту й ентузіязм нашій молоді, що студіює і любить музику, та не дивлячись на свої шкільні заванташення, багато часу присвячує музичній освіті для пізнання української музичної культури, особливо української клясичної музики.

Музика, як найнеобхідніша галузь загальної людської культури, ілюструє і допомагає пізнати та зрозуміти характер даного народу.

Треба ж нам докласти всіх зусиль, щоб допомогти розвиватись у ділянці музики нашій талановитій молоді не тільки, як майбутнім музикам, професіоналам і артистам, але і таким, які вміли б слухати, розуміти і любити не тільки міжнародну, але й клясичну укрїнську музику. Наша ж українська музична література є дуже цінна і багата.

Наталія Котович

Мистець О.Мазурик—гість Вінніпеґу

Небагато великих та відомих мистців відвідують Вінніпеґ, але у неділю, 25-го квітня ц.р. українці нашого міста могли бути горді: заходом організації українок-ґрадуанток „Альфа—Омеґа" в будівлі Міського Театру біля Сентеніял Голл була їм на той день запрезентована виставка славного нашого маляра Омеляна Мазурика з Парижу, якому у виставці асистували ще два вінніпежці—Каролина Романик зі своїми осягами в декоративному ткацтві, курси якого вона закінчила в Мистецький школі Бенфу, та Ярослав Сухарина, справжн ій мистець кераміки зі студіями з тієї ділянки в університеті Манітоби, тепер молодий і амбітний вчитель.

Омелян Мазурик—це сьогодні відоме ім'я не тільки в українських мистецьких колах, але і в Европі та на цьому континенті. Син одного з тих українців, що силоміць були переселені з Лемківщини у Польщу після Другої світової війни, сьогодні 44-літній і повний творчої енерґії О.Мазурик має за собою не тільки трагічні спогади з дитинства, яке пройшло в найтяжчих умовах, але й велетенський життєвий досвід з важкими зусиллями закінчених студій в Мистецькій Школі у Вроцлаві (диплом 1958)та Академії мистецтв у Кракові—(диплом 1964 р.),доповнених ще педагогічними студіями 1965 року у згаданій уже Академії та завершених студіями в Академії мистецтв у Парижі (1967-68 рр.).

Не повернувшись уже до Польщі, мистець живе останніх 15 літ у Вожур, біля Парижу, з дружиною-українкою, відомою співачкою, та має дім з великою малярською робітнею.

Виставки О.Мазурика, що віддав себе вповні у службу мистецтву та виробив собі оригінальний, „мазуриківський" стиль зі сміливими, критики кажуть,„повними праукраїнського символізму" формами та ко[illegible]рами, [illegible] відбулися у паризь[illegible] Осінньому сальоні, сальоні [illegible]ських мистців та Міжнародному сальоні релігійного мистецтва в роках 1970-72 (на останній з них наш мистець здобув найвищу нагороду); відкрили йому двері у міжнародні ґалерії, і він зміг презентувати свої твори не тільки у Франції, але і в Римі (1975), Гайдельберґу в Німеччині (1976) та на американському континенті: 1973 року в Торонто, 1977—у Чикаґо і 1979—у Ню Йорку та Філядельфії.

Після чергових виставок у Парижі, Торонто й Монтреалі 1980 року і останньої в Римі в 1981 році, Омелян Мазурик, дякуючи „Альфа-Омезі", дав себе пізнати й землякам-українцям та мистецьким колам Вінніпеґу.

Більше сорока ікон та картин Омеляна Мазурика на виставці в Міському Театрі в неділю, 25-го березня ц.р., що, на превеликий жаль, тривала тільки один день, показали нам цього видатного мистця з найкращого боку. Вони не тільки виправдали опінію про нього як оригінального й динамічного іконографа та релігійного маляра, але підтвердили одне з перших його місць у мистецькій скарбниці нашої культури; своєю небуденністю вони затримували глядачів біля кожного твору, заставляли голосно дивуватись та навіть обурюватись, доказуючи, що вони їх заторкнули до глибини.

Пречисті й інші ікони, між іншим, капітальна „Свята Ольга", були відразу ж розкуплені, за ними пішла й більшість виставлених творів, хоч ціни всіх були доволі високі. О.Мазурик був центром вечора, його просто „розривали".

Потім наш мистець, що цілковито здобув серце українського Вінніпеґу, подався до Калґару, Саскатуну, Реджайни й Едмонтону, де має відбути чергові виставки своїх творів, що їх роками приготовляв для цієї, давно плянованої ним мистецької поїздки по заході Канади.

Можемо подякувати об'єднанню „Альфа-Омеґа" за цю небуденну виставку, що її відкрила своїм словом, привітавши гостей, голова Катерина Яст. Після цього офіційно відкрив виставку директор вінніпезької Ґалерії Роджер Л.Селбі, привітавши О.Мазурика та обох „молодших" учасників виставки і згадавши коротко про ювілей, що їх відзначує „його" ґалерія—75-річчя зорганізування її, 50-річчя першої її виставки і 20-річчя теперішнього, репрезентативного її будинку.

Імпреза була високої якости, й обидва інші мистці—К.Романик з її прецизними та [illegible]ськими в мотивах ткацьким[illegible] експонатами і Я. Сухарина з талановито оформленою своєю керамікою (тяжка ділянка, але він зміг добитись у ній справжніх та оригінальних вислідів), напевно, аж підросли від товариства нашого мистця—гостя на тій самій виставці.

А.Курдидик

Українці підтримують Миллисент Фенвик

Українці в Америці мріють мати українця-законодавця в Палаті чи Сенаті американського Конґресу. Мрія приваблива, але мусімо рахуватися з реальністю. Логіка диктує нам плекати таких законодавців, які підтримують справи, дорогі і важливі українській громаді в Америці.

Однією із наших приятелів є конґресменка з Ню Джерзі Миллисент Фенвик, яка тепер кандидатує на сенатора. Українська громада має нагоду показати свою зрілість участю у демократичному процесі, голосуючи в номінаційних виборах за випробуваним приятелем М.Фенвик 8-го червня ц.р.. Вона не тільки одна з перших виступила як оборонець людських прав, приятелька і помічник українських борців за людські права, але була допоміжним чинником у заснуванні найбільшої американської організації заанґажованої в обороні людських і національних прав в Україні.

На початку 1970-их років серед українських поселенців Америки і Канади народився рух захисту прав людини. Причиною його виникнення були масові арешти українських інтелектуалістів у Совєтському Союзі, а також 145-денна голодівка Валентина Мороза. Праця тих комітетів здавалася безконечною і безперспективною.

Деякі з цих комітетів, зформованих у ранніх 70-их роках, ще існують дотепер, а інші зформувалися пізніше, але всі мали льокальний характер.

Оборонний рух в Ню Джерзі розвинувся в інше русло. Спершу, група існувала як Комітет Оборони Валентина Мороза. По звільненню В.Мороза, група переорганізувалася і змінила назву на — Американці в Обороні Людських Прав в Україні. АОЛПУ, заінкорпорована незаробіткова, харитативна організація, звільнена з оподаткования Федеральним Бюром Податків, поширила сітку активности на 23 стейти. Тепер організація начисляє 500 членів.

Може, це звучить дивно, але рушійною силою організації є надзвичайна особа конґресменка з Ню Джерзі Миллисент Фенвик. Беззастережно подаючи допомогу і повну кооперацію у всіх спробах Комітету Мороза, а потім АОЛПУ, вона була і є провідною силою і надхненням. Під час понурих років, коли питання людських прав приглушували офіційні чинники, щоб не дражнити „розрядки", вона ініціювала і перепроваджувала одну акцію оборони людських прав за другою.

Найважливішою її акцією був законопроєкт заснувати конґресову комісію перевірки дотримання країн-учасниць Гельсінкського договору, який був перепроваджений у дійсність. Ця комісія перевела численні переслухання і видала багато публікацій з фактами про порушення міжнародних договорів щодо людських прав, підписаних Совєтським Союзом.

В дні, коли здавалося, що всі зусилля членів організації оборони людських прав були даремні, вона давала моральну підтримку, закликала не зневірюватися та заохочувала продовжувати їхню працю. Вона впевняла, що з часом проблеми людських прав стануть головною справою американської закордонної політики. Її відданість і посвята ідеалам гуманности стала прикладом групі оборонців людських прав. Завдяки беззастережній підтримці М. Фенвик, АОЛПУ стала організацією крайового характеру.

М. Фенвик, заглибившись в ідеали гуманности і оборони людських прав та ставши їх чемпіоном, не має рівної собі в американському Конґресі. Було природним явищем, що жалюгідна ситуація українців та їх потоптані людські і національні права заторкнули симпатію М.Фенвик. Для українсько-американської громади справа прав людини і національних прав в Україні перевищує всі інші справи і є найважливішою. На базі спільних зацікавлень і інтересів будується твердий фундамент стосунків, тому невтомна праця М.Фенвик у ділянці прав людини заімпонувала і здобула признання української громади.

Протягом років у Палаті Репрезентантів вона заслужила на пошану від конґресових колеґ, як також від своїх виборців. Будучи динамічним законодавцем і маючи велику енерґію та спонтанність, вона також заслужила на пошану в інших ділянках. Її спроби законопроєктів мали глибокий вплив на американську суспільність, наприклад, зменшення несправедливо високих федеральних податків для подруж.

Під час її законодавчої кар'єри, вона ставила принципи над політичні погляди. Вона не боялася сильних юнійних чи груп спеціяльних зацікавлень, якщо вона була певна у правильності справ. Кілька років вона протиставилася розтратним домовленням, які спрямовували водіїв тягарових авт довозити товари, наприклад, з Каліфорнії, що поверталися порожніми або уживали спеціяльно визначені дороги, які добавляли сотні непотрібних миль за великий додатковий кошт споживачів.

Наближаються останні дні перед номінаційними виборами, в яких українці з Ню Джерзі мають можливість і обов'язок голосувати за Миллисент Фенвик. Її суперник в номінаційних республіканських виборах у своїй програмі не виявляв зацікавлення потребами українців, чи проблемами національних чи людських прав в Україні. Він переважно обговорював внутрішні американські проблеми, допускався до перекручення правди відносно досягнень конґресменки Фенвик, а навіть застосовував методи „обкидування болотом" її у своїй виборчій літературі.

Українці з Ню Джерзі й інших стейтів добре ознайомлені з активністю Милисент Фенвик і бачать у ній доброго приятеля. Ми потребуємо її в американськім Сенаті.

Володимир Боднар

Відбудеться політичний семінар УДР

Філядельфія, Па. — Як уже інформовано, Український Демократичний Рух (УДР) відбуде свій політичний семінар тут, в Українському Освітньо-культурному центрі, в суботу, 12-го червня ц.р. Семінар матиме три доповіді і дві інформації.

Доповідь про польську епопею і її вплив у совєтському бльоці і діяспорі виголосить Адріян Каратницький, політичний дослідник, професійно заанґажований в інституті Філіпа Рандольфа при Американській федерації праці — Конґресі Міжнародних Організацій („АФЛ-СІО"); другу доповідь на тему української політики очима старшого й молодшого поколінь виголосить д-р Богдан Витвицький, також політичний дослідник, автор праці „Інший голокост". Після доповідей буде час на питання й відповіді, а опісля 45 хвилин перерви на полуденок.

У другій частині семінару д-р Едвард Лозанський, голова „Інтернаціонального Сахаровського комітету", подасть інформацію про цю організацію, її програму і працю. Справа д-ра Е. Лозанського набрала сенсаційного характеру саме тепер, коли виявилося, що в наслідок його близьких стосунків з Андреєм Сахаровим його підступно виселено з Москви, при чому влада не дозволила виїхати за ним його дружині й дочці. Дружина Е. Лозанського протестує голодівкою в Москві уже третій тиждень.

Другу інформацію подасть Керен МекКей, голова Комітету за вільний Афганістан. Ці два виступи будуть проходити в англійській мові. Після інформацій будуть запитання і відповіді.

Останню доповідь на тему русифікації України і становища еміґрації виголосить Анатоль Камінський, політичний дослідник і журналіст з Ню Йорку. Після цієї доповіді також будуть запитання, відповіді й дискусія.

Відділ УПТ в Ню Йорку влаштував свячене

Заходами Відділу Українського Патріярхального Товариства в Ню Йорку 7-го травня ц.р., в українському Народному Домі відбулось спільне свячене, в якому взяло участь понад 120 осіб. Це вже увійшло в традицію, що УПТ щороку влаштовує спільне свячення, на яке запрошує не тільки своїх членів але широкі кола української громади.

На свячене Товариства завітали: голова НТШ д-р Ярослав Падох з дружиною від молодечих організацій—Орест Кибало від Пласту, а К.Василик від СУМ-А в Ню Йорку; Окружну Управу Союзу Українок Америки репрезентувала Лідія Магун, 64-ий Відділ СУА на чолі з Христиною Навроцькою мав свій окремий стіл.

Перший Відділ СУА заступала Віра Шуль, а 83 Відділ СУА заступала Надія Савчук; Осип Карпінський репрезентував Український Спортовий Клюб в Ню Йорку. З журналістичного світу був редактор „Народної Волі" Іван Смолій і Іван Керницький.

Голова Відділу мґр Ярослав Щербанюк відкрив свячене, привітавши всіх гостей і членів Товариства та з'ясував ціль спільного свяченого. Отець Себастіян Шевчук, ЧСВВ, провів молитву та посвятив Божі дари, які приготовили членкині Товариства. Всі співали радісне „Христос Воскрес". Я.Щербанюк передав керування програмою Миколі Галіву, який на початку сказав, щоб ми в цій хвилині після молитви з'єднались з нашим Главою і Патріярхом Києво-Галицьким і всієї Руси-України Блаженнішим Йосифом та побажав йому многих літ, а присутні проспівали „Многая літа".

У мистецькій частині виступило тріо з ансамблю „Промінь" у складі: мґр Богданна Волянська, Мирослава Мандзій-Волянська і Оксана Харук, які виконали „Христос Воскрес" і „Кант Ісуса Христа", а в другому виступі виконали: „Не шуми, калинонько" Ігоря Шамо, „Не верне"—композиція Богданни Волянської і „Вже третій вечір", народна українська пісня. Тріо співало гармонійно й мелодійно, за що їх нагороджено оплесками. Молодий актор Орест Кибало з почуттям прочитав дві поезії Уляни Кравченко „На світанні" і „Воскресення".

Після цього в короткому слові Микола Галів підкреслив вагоме значення Христового Воскресіння. Він вказав на трагізм „Великої П'ятниці", на її безпроглядну понурість і на цьому тлі підкреслив радість- радостей—Воскресіння Христа. Згадав він і про Українську Католицьку Церкву на Україні, яка, згідно з законом, більше не існує, але все ж таки вона живе і розвивається в катакомбах. Ще і сьогодні судять і карають наших католицьких священиків.

Наталя Соневицька з почуттям прочитала гарний настроєвий спомин Івана Керницького–Ікера під назвою: „Під гомін дзвонів", який переніс нас на рідні землі і пригадав, як це було колись на прадідній землі. Добре прочитаний спомин і його автора присутні привітали гарячими оплесками.

Під кінець програми ведучий програмою в імені Товариства подякував всім жінкам на чолі з Наталією Білоус, які приготовили обід. Окрему подяку висловив він Ярославові й Ірині Куровицьким, які кожного року безкоштовно дають м'ясиво на наше свячене. Так само кожного року на наше свячене щось жертвує Марія Підгородецька. Цього року вона пожертвувала вино; панству Лешкам за те, що приготовили салати, а також усім що будьчим причинились для цього нашого спільного свяченого. Окрему подяку він висловив Ярославові Климові—головному ініціятору і реалізатору спільних свячених нашого Відділу.

На закінчення ведучий програмою висловив кілька слів до всіх матерів з нагоди Дня Матері, бо їх любов, піклування і зажурені очі ще й сьогодні відчуваємо.

Н.Соневицька вручила Олександрі Куницькій, яка сиділа за почесним столом, як одній з численних матерів, що втратила двох своїх синів, які були вояками УПА, китицю білих квітів, а присутні заспівали всім матерям „Многая літа".

За почесним столом сиділи наші „наймолодші" патріярхальники: д-р Василь Палідвор з дружиною, голова Патріяршого Фонду д-р Роман Осінчук, ініціятор і один із основників патріяршого руху ред. Василь Качмар, виконуючий обов'язки пароха церкви св. Юра о. Себастіян Шевчук і голова Товариства мґр Ярослав Щербанюк з дружиною Іриною.

На закінчення о. С.Шевчук провів молитву, і співом „Христос Воскрес" закінчено це родинне спільне свячене.

Микола Галів